

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Švantnera a soudců Mgr. Kateřiny Horákové a JUDr. Stanislava Bernarda v právní věci

žalobkyně: **VERONEX, a.s.**, IČO 45273201
sídlem Rudolfovska tř. 202/88, 371 36 České Budějovice
zastoupena advokátem Mgr. Vladimírem Uhdem
sídlem Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Lesy České republiky s.p.**, IČO 42196451
sídlem Přemyslova 1106/19, 500 08 Hradec Králové
zastoupena advokátem JUDr. Petrem Šťovíčkem, Ph.D.
sídlem Malostranské náměstí 5/28, 118 00 Praha 1

o zaplacení částky 343 229 562 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobkyně i žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 13 Cm 138/2009-1191 ze dne 25. dubna 2022 ve znění opravného usnesení č. j. 13 Cm 138/2009-1207 ze dne 29. června 2022

takto:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 13 Cm 138/2009-1191 ze dne 25. dubna 2022 ve znění opravného usnesení č. j. 13 Cm 138/2009-1207 ze dne 29. června 2022 se v napadené části, tj. ve výrocích II., IV. a V.:
 1. ve výrocích II. a V. potvrzuje,
 2. výroku IV. mění tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 9 135 488 Kč, do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobkyně.

- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 529 678 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

Shora uvedeným rozsudkem ve znění uvedeného opravného usnesení Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud I. stupně ve výroku I. zastavil řízení co do částky 700 000 Kč s příslušenstvím, ve výroku II. žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni částku 326 092 000 Kč s příslušenstvím specifikovaným v uvedeném výroku rozsudku, ve výroku III. žalobu do částky 16 437 562 Kč s příslušenstvím zamítl, ve výroku IV. žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 6 916 240,10 Kč a ve výroku V. žalované uložil povinnost zaplatit České republice - Krajskému soudu v Českých Budějovicích náklady na znalečné ve výši 6 152,85 Kč.

Soud I. stupně vyšel ze skutečnosti, že se žalobkyně domáhala na žalované žalobou doručenu soudu dne 14. 1. 2009 zaplacení sporné částky, jež měla v rozsahu 326 092 000 Kč představovat škodu tvořenou ušlým ziskem a ve zbytku skutečnou škodou, přičemž nárok na zaplacení částky 700 000 Kč, představující skutečnou škodu (náklady na vypracování znaleckých posudků), vzal žalobce zpět a v částce 16 437 562 byla žaloba pravomocně zamítnuta (výrok III.). Z toho důvodu je pozornost dále věnována toliko odvoláním napadenému výroku na zaplacení ušlého zisku ve výši 326 092 000 Kč s příslušenstvím.

Škoda představovaná ušlým ziskem ve výši 326 092 000 Kč měla vzniknout jednáním žalované vůči poškozeným společnostem Lesy Vyšší Brod, a.s., Forest Svitavy, a.s., Forest Česká Lípa, a.s., Lesní společnost Hradec Králové, a.s., Lesní společnost Jihlava, a.s., Lesy Český Rudolec, a.s., Lesy Tábor, a.s. (dále též lesnické společnosti). Tyto nároky na náhradu škod měly být na žalobkyni postoupeny na základě smluv o postoupení pohledávek ze dne 7. 1. 2009. Škody měly konkrétně uvedeným právním předchůdcům žalobkyně vzniknout tím, že žalovaná měla s uvedenými právními osobami uzavřít rámcové smlouvy o komplexních lesních činnostech a navazující smlouvy o provádění pěstebních činností, o provádění těžebních činností a o prodeji dříví (dále též lesnické smlouvy) na dobu 8 let, na základě nichž žalobkyně a uvedené společnosti měly v dobré víře provádět různé lesnické práce. Koncem roku 2006 jim však žalovaná měla oznámit, že ukončuje plnění z uzavřených smluv, což podle žalobkyně znamenalo, že plnění probíhalo po dobu kratší, než bylo sjednáno, konkrétně u části společností od 1. 7. 2005 a u ostatních společností od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006. Vzhledem k tomu, že právní předchůdci žalobkyně podřídili zmíněným smlouvám své hospodaření, včetně investic, pracovních sil a pod., měla jim vzniknout předčasným ukončením plnění ze smluv žalovaná škoda.

Nárok žalobkyně má vyplývat z § 268 ve spojení s § 373 a násl. obchod. zák., neboť žalovaná měla porušit své povinnosti podle zákona o zadávání veřejných zakázek (dále též ZVZ) a tím měla způsobit neplatnost lesnických smluv. Proto má žalovaná odpovídat za škodu, která v důsledku neplatnosti lesnických smluv vznikla lesnickým společnostem (právním předchůdkyním žalobkyně). Ve věci podle žaloby nejsou přítomny okolnosti, jež by vylučovaly odpovědnost žalované (liberace). Pohledávky lesnických společností měly být na žalobkyni platně a účinně postoupeny a žalobkyni tak má svědčit aktivní legitimace. Škoda měla vzniknout přinejmenším v uplatňované výši, jak má vyplývat ze závěrů znaleckých posudků a po projednání věci dále z doplňující analýzy znalce a z jeho výpovědi před soudem. Námitka žalované podle § 384 obchod. zák. že lesnické společnosti dosahovaly zisk z jiných lesnických činností na základě smluv uzavřených pro následujícím období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2013 (pracovně označované jako náhradní smlouvy), nebyla podle žalobkyně věcně podložená a na výši způsobené škody nemůže mít vliv.

Soud I. stupně po provedeném dokazování vzal za prokázané, že žalovaná je dle současného právního názoru Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále též ÚOHS) zadavatelem ve

smyslu § 2 odst. 1 písm. a) bod 4. zákona o veřejných zakázkách č. 40/2004 Sb. (dále též ZVZ) a pokud smlouvy uzavírané se shora uvedenými společnostmi nebyly uzavřeny postupem podle ZVZ, jsou dle § 90 ZVZ absolutně neplatné. Soud I. stupně dále vycházel ze závěru o neplatnosti smluv a zabýval se otázkou, zda může být žalovaná odpovědná za škodu způsobenou neplatností smluv, resp. porušením ZVZ. Konstatoval, že ten, kdo způsobil neplatnost právního úkonu, je povinen podle § 268 ve spojení s § 373 a násl. obchod. zák. nahradit škodu osobě, které byl právní úkon určen, ledaže tato osoba o neplatnosti právního úkonu věděla. Soud I. stupně uzavřel, že podmínka porušení právní povinnosti je splněna tím, že žalovaná při výběrových řízeních nepostupovala podle ZVZ, když byla veřejným zadavatelem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) bod 4 ZVZ. Podle názoru soudu bylo povinností zadavatelky, aby správně vyhodnotila svoji povinnost postupovat podle ZVZ a stanovila správné podmínky pro uchazeče o vypsanou zakázku. Bylo věcí zadavatelky, zda výběrová řízení podřídí ZVZ či nikoliv. Podle soudu I. stupně odkazy žalované na právní názory advokátních kanceláří a na názory ÚOHS jsou pouhým alibismem. Ze ZVZ nevyplývá, že by zákon vylučoval, aby osoby, které se rozhodnou zadávat zakázku, celý postup podřídily pravidlům ZVZ. Měla-li tedy žalovaná pochybnosti o svém postavení veřejného zadavatele, měla podle soudu I. stupně v zájmu předcházení škodám, vypsát výběrová řízení v souladu se ZVZ. Žalovaná tak podle soudu I. stupně porušila svoji povinnost postupovat podle ZVZ a na základě jejího chování došlo k nucenému zastavení jakýchkoliv činností dle smluv, což podle soudu I. stupně vedlo ke vzniku škody. Žalované přitom podle soudu I. stupně neshledaly liberální důvody, na základě nichž by se mohla zprostit své odpovědnosti za škodu uplatňovanou v žalobě. Před soudem I. stupně neobstála argumentace žalované, že prostřednictvím prezidenta České asociace podnikatelů v lesním hospodářství Ing. Horáka věděly shora uvedené společnosti o neplatnosti předmětných smluv, z nichž jsou nyní uplatňována práva, když Ing. Horák měl zastávat názor, že by žalovaná měla výběrová řízení vést v režimu ZVZ. Podle soudu I. stupně nebylo tvrzeno žalovanou a nebylo ani předmětem dokazování, že by Ing. Horák informoval v uvedeném směru představenstva společností, v nichž měl působit. Ani v případě pokud by představenstva informoval, neznamenalo by to podle soudu I. stupně tehdejší jednoznačnou vědomost poškozených společností o neplatnosti smluv. Chybný výklad zákona ze strany žalované jako zadavatelky veřejné zakázky, stejně jako případný chybný výklad odpovědného státního orgánu (ÚOHS), není podle závěru soudu I. stupně nepředvídatelnou a na vůli žalované nezávislou překážkou ve smyslu § 374 odst. 1 obchod. zák. Výklad ZVZ ze strany ÚOHS nemohl bránit v tom, aby zadavatelka splnila povinnosti uložené tímto zákonem. Neexistovala tak podle soudu I. stupně objektivní překážka, jež by žalovanou osvobodila ve smyslu uvedeného ustanovení zákona. Soud I. stupně neshledal důvodnou ani obranu žalované, že žalobkyně spoluzpůsobila vznik škody tím, že se její právní předchůdci přihlásili do výběrových řízení a následně uzavřeli příslušné smlouvy. Podle soudu I. stupně právní předchůdci žalobkyně jako uchazeči o veřejnou zakázku neměli jinou možnost, než vypsané podmínky akceptovat, protože jinak by vyhlášené zakázky nezískali. V řízení podle soudu I. stupně nebylo prokázáno, že by právní předchůdci žalobkyně v okamžiku podání návrhu veřejné zakázky, případně při podepsání smluv, věděli zcela nepochybně, že tímto postupem dochází k porušení zákona, a tedy podle soudu I. stupně nebylo prokázáno, že by žalobkyně mohla spoluodpovídat za škodu. Podle soudu I. stupně neuspěla argumentace žalované o konkludentním ukončení uvedených smluv, neboť takováto vůle na straně shora uvedených lesnických společností dána nebyla. Naopak podle soudu I. stupně tyto společnosti vyzývaly žalovanou, aby byly z její strany smlouvy dodržovány a plněny.

Soud I. stupně dále vycházel z názoru zastávaného Ústavním soudem v nálezu ze dne 20. 6. 2017 sp. zn. II. US 2370/14, podle něhož v předmětné věci byla žalovaná vystavena riziku neplatnosti lesnických smluv, pokud budou uzavřeny mimo rámec zákona o veřejných zakázkách a přesto se rozhodla v režimu mimo rámec tohoto zákona je uzavřít. Byla to tedy právě žalovaná, kdo neplatnost těchto smluv způsobila, přičemž podle soudu I. stupně je spravedlivé, aby škodu nesl ten účastník, jenž mohl škodlivému následku nejspíše zabránit. To, že žalovaná jednala v důvěře

ve sdělení UOHS, má podle soudu I. stupně relevanci mezi ním a tímto orgánem veřejné moci, resp. státem, avšak nemůže se to projevit ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou.

V rámci zkoumání toho, zda lesnickým společností vznikla v důsledku uvedeného protiprávního jednání žalované škoda, zda existuje příčinná souvislost mezi jednáním škůdce a vznikem škody a zda se žalované případně podařilo liberovat, soud I. stupně vycházel z věty první § 268 obchod. zák. Konstatoval, že v řízení nebylo prokázáno, že žalobkyně o neplatnosti lesnických smluv v době jejich uzavření věděla, když rozhodující je pouze skutečná faktická vědomost poškozeného o neplatnosti právního úkonu a nelze ji podle soudu I. stupně dovozovat z toho, co by jako průměrný podnikatel za daných okolností vědět mohl, měl, či musel. Skutečnou vědomost o neplatnosti právního úkonu způsobitého mít za následek neplatnost právního úkonu podle soudu I. stupně nelze vykládat ani jako pouhé podezření či předpoklad, že důvod neplatnosti nastal. Soud I. stupně vzal v úvahu i to, že sama žalovaná v celém průběhu řízení konzistentně opakovala, že o neplatnosti lesnických smluv v okamžiku jejich uzavření nevěděla a o důvodu neplatnosti lesnických smluv se dozvěděla až z rozhodnutí UOHS ze dne 27. 1. 2006 a změna názoru UOHS v lednu 2006 ohledně jejího statusu veřejného zadavatele byla pro žalovanou krajně překvapivá stejně jako pro samotný ÚOHS (jako specializovaný orgán státní správy v oblasti zadávání veřejných zakázek a uvedené nové stanovisko překvapilo i Ustav státu a práva a právní odborníky specializované v oboru veřejných zakázek.

Soud I. stupně zdůraznil, že žalovaná zakázky v režimu ZVZ nevyhlásila, ač tak učinit mohla, a tím na sebe z vlastní vůle převzala právní rizika, včetně objektivní odpovědnosti za důsledky svého právního omylu. Žalovaná navíc při uzavírání lesnických smluv výslovně ujistovala lesnické společnosti, že v souvislosti s jejich uzavřením (březen a říjen 2005) a jejich plněním, neporuší žádný právní předpis, tj. ani ZVZ (článek 2.2 rámcových smluv). Poukázal na skutečnost, že žalovaná fakticky vyloučila možnost dovolávat se vůči lesnickým společností opaku, tj. jejich vědomí o neplatnosti smluv, pokud se uvedeného v tomto řízení nyní dovolává, lze podle soudu I. stupně pohlížet na její jednání jako na jednání nepoctivé dle § 6 odst. 1 a 2 a § 8 NOZ, jež je v souladu s § 3030 NOZ závazné i pro posouzení vztahů založených podle dřívější právní úpravy. Předmětným prohlášením žalované byla pro účely dalšího posuzování právních poměrů stran podle soudu I. stupně fakticky a nepochybnitelně přenesena ze žalované na lesnické společnosti dobrá víra žalované v platnost lesnických smluv, potažmo byla utvrzena vlastní dobrá víra společností v platnost smluv. Zároveň byla konstituována žalovanou nevyvratitelná domněnka vědomí (spoléhání se) lesnických společností o právní bezvadnosti lesnických smluv v okamžiku jejich uzavření. Z těchto důvodů podle soudu I. stupně nemůže dojít k naplnění liberačního důvodu podle § 268 obchod. zák.

S ohledem na výsledky dokazování soud I. stupně učinil dílčí skutkový závěr, že lesnické společnosti o neplatnosti lesnických smluv v době uzavření nevěděly, když se dané záležitosti podle soudu I. stupně jedná o otázku skutkovou a nikoliv právní.

Jestliže se žalovaná odvolávala na korespondenci společností Lesy Tábor, a.s., ani z této korespondence podle soudu I. stupně neplyne závěr o vědomosti lesnických společností o neplatnosti lesnických smluv a soud I. stupně obsah této korespondence hodnotil jako vyjádření právního názoru společností Lesy Tábor, a.s., nikoliv vyjádření jejího vědomí o neplatnosti smlouvy. Konečně podle soudu I. stupně lesnickým společností, vzhledem k fakticky dominantnímu postavení žalované na trhu, nezbývalo nic jiného, než přijmout podmínky, za nichž žalovaná výběrová řízení vyhlašovala.

Pokud jde o výši ušlého zisku, ten podle soudu I. stupně odpovídal rozsahem částce 326 092 000 Kč a tato částka představuje diskontovaný (snížený) ušlý zisk zjištěný znalcem v jeho znaleckých posudcích vypracovaných pro každou lesnickou společnost zvlášť, a to v oblasti ekonomické teorie i praxe podle soudu I. stupně běžným postupem. Diskontací podle soudu I. stupně znalec v souladu se standardními ekonomickými postupy zohlednil cenu peněz. Vzhledem

k tomu, že znalec svojí výpovědí potvrdil předchozí znalecké závěry, a to jednoznačně a přesvědčivě při jednání soudu dne 8. 12. 2021, měl soud I. stupně výši ušlého zisku za jednoznačně prokázanou. Znalecké posudky potom znalec podle soudu I. stupně doplnil, s ohledem na nový § 127a o. s. ř. o doložky.

Pokud žalovaná namítala, že posudky byly vypracovány v roce 2008 a nemusí tedy zohledňovat faktické skutečnosti (orkán Kyrill, hospodářská krize atd.), jež nastaly po jejich vypracování, potom podle soudu I. stupně jsou námitky žalované účelové s ohledem na výslech znalce před soudem dne 8. 12. 2021. Kromě toho znalec potvrdil výsledky doplňující analýzy ze dne 26. 7. 2021, z níž podle soudu I. stupně plyne, že znalec závěry posudků správně aktualizoval v návaznosti na okolnosti vývoje trhu, k čemu došlo po vypracování znaleckých posudků. Soud I. stupně poukázal na skutečnost, že dle zjištění znalce Ing. Jiřího Hlaváče a jeho konzultanta společnost TPA s.r.o. byla způsobena ekonomická újma (ušlý zisk) lesnických společností dokonce daleko vyšší než podle znaleckých posudků a dosahovala by v souhrnu více jak 851 000 000 Kč. O nákladech řízení soud I. stupně rozhodl podle § 142 odst. 3 o. s. ř. s ohledem na nepatrnost neúspěchu žalobkyně v řízení, když však zaujal názor, že předchozí rozhodnutí ze dne 30. 10. 2012, č. j. 13 Cm 138/2009-732 o nákladech řízení je již v právní moci bez ohledu na zrušení rozhodnutí ve věci samé.

Proti tomuto rozsudku se odvolala žalovaná (odvolatelka) z důvodů daných § 205 odst. 2 písm. d), e) a f) o. s. ř. a navrhla rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 4. 2022 č. j. 13 Cm 138/2009-1191 ve znění opravného usnesení č. j. 13 Cm 138/2009-1207, ze dne 29. 6. 2022 změnit a žalobu na zaplacení částky 326 092 000 Kč s přísl. zamítnout.

Odvolatelka nesprávnost rozsudku spatřuje v tom, že:

- 1) Soud I. stupně neprovedl navržené důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností a zejména nenechal vypracovat znalecký posudek ke zjištění skutečné výše ušlého zisku, především s ohledem na kompenzační výnosy dosažitelné právními předchůdci žalobkyně na základě smluv uzavřených již podle ZVZ, jako náhradních po prohlášení projednávaných smluv neplatnými.
- 2) Soud I. stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním zejména ohledně vědomosti právních předchůdců žalobkyně o neplatnosti lesnických smluv a nevypořádal se ani se závazným právním názorem Nejvyššího soudu ohledně právního posouzení věci o aplikaci ustanovení zákona o liberaci.
- 3) Podle odvolatelky lesnické společnosti, na rozdíl od žalované, věděly o neplatnosti lesnických smluv a přes tuto svou vědomost do smluvních vztahů založených lesnickými smlouvami vstoupily, o čemž svědčí žalovanou předložené důkazy, zejména dopis společnosti Lesy Tábor a.s. ze dne 25. 2. 2005, nebo stanovisko oborové organizace Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství a obecná a závěrečná ustanovení Lesnických smluv na vědomosti lesnických společností o neplatnosti smluv nic nemění.
- 4) Nebylo prokázáno naplnění základu nároku, tj. odpovědnosti žalované za vzniklou škodu, když podle odvolatelky jsou zejména nesprávné závěry ohledně škody, neboť žalovaná neodpovídá za ztrátu realizovanou v rozhodném období 2007 až 2013 lesnickými společnostmi, když v roce 2007 zasáhl Českou republiku orkán Kyrill, jehož důsledkem bylo mimo jiné razantní snížení ceny prodávaného dříví a následně v roce 2008 vypukla světová ekonomická krize s utlumením poptávky po stavebních materiálech, včetně dřeva, což nebylo v rozsudku soudu I. stupně ani při hodnocení znaleckých posudků zohledněno a zatěžovalo to řízení vadou.
- 5) Dále odvolatelka poukázala na skutečnost, že podle jejího názoru soud I. stupně na základě provedených důkazů nesprávně zjistil výši škod, již měly lesnické společnosti utrpět v důsledku ukončení plnění lesnických smluv. Je tomu tak zejména pro, že podle odvolatelky

jsou nesprávné znalecké posudky předložené žalobkyní, včetně pozdějších doplňujících analýz, na něž nelze nahlížet jako na znalecké posudky ale jako na pouhé promítání stavu v roce 2006 do dalších let hypotetického trvání smluvních vztahů podle lesnických smluv, přičemž znalec nepopsal, jak ke svým závěrům došel a jeho závěry jsou rozporné, když např. v analýze ze dne 3. 12. 2021 znalec tvrdí, že s ohledem na vývoj ostatních lesnických společností měli právní předchůdci žalobkyně v letech 2011 až 2013 vydělat ročně více než 70 milionů Kč podle tabulky na straně 5 analýzy, ale zároveň podle grafu na straně 6 totožné analýzy byly lesnické společnosti ve ztrátě nebo měly velmi nízký zisk. Podle žalované z ničeho, ani ze znaleckých posudků, z výpovědi znalce nebo z jiných důkazů, nevyplývá, proč by se zrovna lesnickým společností měl tento pokles ziskovosti vyhnout a proč by naopak lesnické společnosti měly být výrazně ziskovější než všechny ostatní společnosti působící na stejném trhu. Znalec podle odvolatelky nezdůvodnil, proč při svých úvahách nebere v potaz žalovanou uvedenou změnu na trhu zejména v letech 2007 a následně od roku 2008. Podle žalované tak není možné, s ohledem na reálný průběh obchodní spolupráce a na hospodářské výsledky podnikatelů v lesním hospodářství v letech 2007 až 2013, aby lesnické společnosti hospodařily tak, jak to spočítal znalec žalobkyně.

6) Nebylo prokázáno naplnění základu nároku, tj. odpovědnosti žalované za vzniklou škodu, když podle odvolatelky jsou zejména nesprávné závěry ohledně škody, neboť žalovaná neodpovídá za ztrátu realizovanou v rozhodném období 2007 až 2013 lesnickými společnostmi, když v roce 2007 ničil lesy v České republice orkán Kyril, jehož důsledkem bylo mimo jiné již uváděné snížení ceny prodávaného dříví, na což navázala v roce 2008 světová ekonomická krize.

7) Podle odvolatelky měl být zpracován znalecký posudek navržený žalovanou v prvním vyjádření k žalobě ze dne 27. 4. 2009, a to k určení výše škody. Stejně tak by se znalec vyjádřil ke zjištění výše zisku z tzv. nových (náhradních) lesnických smluv, jenž by snižoval případnou ztrátu.

8) Uzavřením nových smluv v režimu ZVZ došlo podle žalované ke snížení škody ve smyslu ustanovení § 384 obchod. zák. o zisk, jenž realizovaly lesnické společnosti při plnění smluvních vztahů nastolených mezi lesnickými společnostmi a žalovanou následně v roce 2007 a následujících letech.

9) V návaznosti na předchozí argument dále zdůraznila, že se lesnické společnosti v návazných smlouvách reálně zabývaly stejnými činnostmi jako podle původních lesnických smluv.

10) Žalobkyně se podle odvolatelky snaží v rozporu se zákonem dosáhnout toho, aby jí žalovaná hradila úrok z prodlení ještě před dobou, kdy mělo vůbec dojít ke vzniku samotné škody. Podle odvolatelky měla žalobkyně postupovat tak, že bude ušlý zisk uplatňovat postupně až poté, co škoda z ušlého zisku eventuálně skutečně vznikne.

11) Žalobkyně ani znalec podle odvolatelky nemohli při zjišťování výše nároku automaticky vycházet z toho, že by smluvní vztahy podle lesnických smluv trvaly až do roku 2013, když lesnické smlouvy obsahovaly řadu smluvně sjednaných institutů opravňujících strany k jejich ukončení.

12) Odvolatelka podle svého mínění neodpovídá za to, že lesnické společnosti byly ve ztrátě v letech 2007 až 2013, kdy docházelo k jevům nepříznivým pro podnikání.

13) Je podle odvolatelky neodůvodněnou spekulací tvrzení, že by si žalovaná mohla a chtěla vynucovat v nových smlouvách nepřiměřené cenové podmínky, přičemž ze strany žalované není zpochybňováno, že soudem uváděné společnosti prošly insolvenčním řízením, avšak z ničeho podle jejího názoru nevyplývá, že by důvodem měly být poměry nastavené žalovanou, když cenová nabídka byla vždy na odpovědnosti obchodního partnera - podnikatele v

lesnictví. Proto neobstojí ani poukazy na kladné výsledky hospodaření žalované dosažené podle nesprávného tvrzení žalobkyně zneužíváním ekonomické pozice žalovanou.

14) Ukončení činnosti některých lesnických společností nebylo podle odvolatelky projevem snahy o minimalizaci vzniklé škody, ale bylo dobrovolným rozhodnutím statutárních orgánů lesnických společností o obchodním vedení, jak např. vyplývá z výroční zprávy společnosti Wotan Forest a.s., jež se mimo jiné zabývala změnou činnosti této společnosti.

15) Znalec nemohl při zjišťování výše nároku podle odvolatelky automaticky vycházet z toho, že by smluvní vztahy podle lesnických smluv trvaly až do smluvního konce, když lesnické smlouvy obsahovaly instituty opravňující strany k jejich ukončení.

16) Podle odvolatelky se soud I. stupně nesprávně vypořádal s argumentací žalované, podle níž došlo ke snížení škody ve smyslu ustanovení § 384 obchod. zák. o zisk, jež realizovaly lesnické společnosti při plnění nových smluvních vztahů nastolených mezi lesnickými společnostmi a žalovanou v roce 2007 a následujícím, když se lesnické společnosti reálně zabývaly stejnými činnostmi jako podle původních lesnických smluv.

Žalovaná v rámci svého opravného prostředku dále zopakovala vývoj sporu a své shora uvedené odvolací argumentace a zdůraznila, že v roce 2005 vyhlásila výběrová řízení na uzavření smluv o provádění lesnických činností a prodeji dřeva a řídila se tehdejšími opakovanými stanovisky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, podle nichž žalovaná není ve smyslu tehdejšího zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách tzv. veřejným zadavatelem a na výběrová řízení se tak ZVZ nevztahuje. Proto uspořádala výběrová řízení, jejichž právním základem byl toliko obchodní zákoník, v rámci nichž uzavřela s právními předchůdci žalobce (s lesnickými společnostmi) řadu smluv na provádění lesnických činností, na koupi a prodej dřeva vymezené v žalobě. Podle odvolatelky po proběhnutí výběrových řízeních a po podpisu lesnických smluv s odstupem více než jednoho roku došlo ke změně názoru ÚOHS, který začal považovat žalovanou za zadavatelku ve smyslu zákona o veřejných zakázkách a uzavřené lesnické smlouvy za neplatné a žalovaná a lesnické společnosti proto musely ukončit vzájemnou spolupráci a žalovaná byla nucena k provádění lesnických činností uzavřít nové smluvní vztahy.

Odvolatelka se neztotožnila s nálezem Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2017, sp.zn. II. ÚS 2370/14 zejména v tom, že při pořádání výběrových řízení měla lépe vybrat právní předpis, podle kterého měla postupovat, a měla přes právní závěry stanovisek ÚOHS postupovat podle zákona o veřejných zakázkách, jakož i v tom, že by bylo nespravedlivé, aby neplatnost lesnických smluv dopadala pouze na lesnické společnosti.

Podle odvolatelky se Ústavní soud nezabýval tím, zda a jak se na posuzovanou věc uplatní možnost liberace ve smyslu ustanovení § 268 obchod. zák. a bylo tak nutno postupovat v souladu s předchozím zrušovacím rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2021, sp.zn. 31 Cdo 38/2021 ohledně nutnosti posouzení liberace žalované. Pokud měla o povinnosti postupovat podle zákona o zadávání veřejných zakázek vědět žalovaná, není podle odvolatelky důvodu postupovat jinak u žalobkyně, resp. u lesnických společností. Proto, jestliže žalovaná porušila zákon o veřejných zakázkách, potom žalobkyně uzavřela s žalovanou předmětné smlouvy, přestože musela vědět, že její smluvní partner nedodržel zákonný postup při zadání veřejné zakázky a je nutno aplikovat § 268 obchod. zák. Podle odvolatelky lesnické společnosti, na rozdíl od žalované, věděly o neplatnosti lesnických smluv a přes tuto svou vědomost do smluvních vztahů založených lesnickými smlouvami vstoupily, o čemž svědčí žalovanou předložené důkazy, zejména dopis společnosti Lesy Tábor a.s. ze dne 25. 2. 2005, nebo stanovisko oborové organizace Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství.

Společnost Lesy Tábor a.s., personálně na úrovni statutárních orgánů propojená se všemi ostatními lesnickými společnostmi, přitom podle odvolatelky svůj dopis zaslala žalované v těsné časové blízkosti před podpisem lesnických smluv a není proto důvodné předpokládat, že by se její

postoj nějakým způsobem změnil ke dni podpisu lesnických smluv. V této souvislosti odvolatelka zdůraznila, že lesnické společnosti znaly veškeré skutkové okolnosti ohledně postupu uzavírání smluv. Mohly je právně vyhodnotit a obecná a závěrečná ustanovení lesnických smluv na vědomosti lesnických společností o neplatnosti smluv nic nemění. Podle právního názoru odvolatelky liberační důvod pro zproštění odpovědnosti osoby, která způsobila neplatnost právního úkonu, je založen na tom, že osoba, již byl právní úkon určen, o neplatnosti právního úkonu věděla, jak tomu bylo v daném případě.

Pokud podle odvolatelky lze ze skutkových okolností, o nichž poškozený ví, jako o možném důvodu neplatnosti právního úkonu, učinit závěr o neplatnosti právního úkonu, jak se stalo v projednávaném případě, potom je vědomost poškozeného o neplatnosti úkonu dána.

Odvolatelka zvláště zdůraznila, že v posuzované věci bylo významné to, že neplatnost lesnických smluv byla způsobena výlučně nesprávnou právní kvalifikací postupu smluvních stran.

Dále odvolatelka poukázala na skutečnost, že v řízení před soudem I. stupně nebylo prokázáno naplnění základu nároku, tj. odpovědnosti žalované za vzniklou škodu, když podle odvolatelky jsou zejména nesprávné závěry ohledně škody, neboť žalovaná neodpovídá za ztrátu realizovanou v rozhodném období 2007 až 2013 lesnickými společnostmi, když v roce 2007 ničil Českou republiku orkán Kyril, což nebylo rozsudku soudu I. stupně ani při hodnocení znaleckých posudků zohledněno a zatížilo to řízení vadou.

Odvolatelka poukázala na nesprávnost postupu žalobkyně, jež podle ní postupovala tak, že si nechala vypočítat celou údajnou výši škody v podobě ušlého zisku za celé období, a tuto následně uplatnila v podstatném rozsahu před obdoby, ve kterém jí měla vzniknout tvrzená škoda, ačkoli tato újma na majetku, vzniká tak, že poškozený nedosáhne zisku, kterého by dosáhl při pravidelném běhu věcí, přičemž se žalobkyně snaží v rozporu se zákonem dosáhnout toho, aby jí žalovaná hradila úrok z prodlení ještě před dobou, kdy mělo vůbec dojít ke vzniku samotné škody.

Podle žalované ukončení činnosti některých lesnických společností nebylo projevem snahy o minimalizaci vzniklé škody, ale bylo dobrovolným rozhodnutím statutárních orgánů lesnických společností o obchodním vedení, jak např. vyplývá z výroční zprávy společnosti Wotan Forest a.s., jež se mimo jiné zabývala změnou činnosti této společnosti. Proto podle odvolatele nemohlo dojít ke vzniku újmy v podobě ušlého zisku, neboť společnost Wotan Forest a.s. ukončila činnost, již by hypoteticky vykonávala podle uzavřených lesnických smluv.

Žalobkyně navrhla rozsudek soudu I. stupně v žalovanou napadené části potvrdit.

Proti rozsudku soudu I. stupně se však odvolala i žalobkyně, a to pouze do výroku IV. o nákladech řízení. Poukázala na skutečnost, že výše náhrady nákladů by měla činit 11 961 480,40 Kč představující náklady za celé soudní řízení, tedy i za období od 13. 1. 2009 do 13. 11. 2012, když soud I. stupně nesprávně dovodil, že o takových nákladech již bylo rozhodnuto výrokem III. usnesení ze dne 30. 10. 2012, č. j. 13 Cm 138/2009-732, přičemž soud I. stupně podle odvolatelky opomenul akcesorickou povahu výroku o nákladech řízení ve vztahu k výroku ve věci samé. Žalobkyně poukázala na skutečnost, že soud I. stupně dříve v usnesení č. j. 13 Cm 138/2009-732 výrokem II. řízení zastavil a ve výroku III. přiznal žalované náhradu nákladů řízení ve výši 1 868 254,30 Kč. Soud I. stupně podle žalobkyně zcela pomíjí, že náhradový výrok III. tohoto usnesení byl následně odklizen. K odklizení došlo v okamžiku, kdy Ústavní soud zrušil nálezem sp. zn. II. ÚS 2370/14 ze dne 20. 6. 2017 předchozí rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 6. 2012 č. j. 6 Cmo 314/2010-650, kterým Vrchní soud žalobu žalobce zamítl.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal dle § 212 a § 212a o. s. ř. v rozsahu podaných odvolání napadené rozhodnutí, a to včetně řízení, jež jeho vydání v tomto rozsahu předcházelo a dospěl k následujícím ujištěním a závěrům.

Odvolací soud zastává právní názor, podle něhož projednávaná věc byla správně řešena soudem I. stupně podle § 268 obchod. zák. ve spojení s § 373 obchod. zák., když, se právní předchůdci žalobkyně důvodně spoléhali na platnost právního jednání žalované, byť se následně uvedené právní jednání ukázalo jako neplatné a v důsledku toho právní předchůdci žalobkyně utrpěli újmu. Podle správných zjištění soudu I. stupně výlučně žalovaná způsobila neplatnost uvedených právních úkonů, když právní předchůdci žalobkyně byli v době uzavírání smluv v dobré víře ohledně platnosti smluv. Z tohoto důvodu, jak je rozvedeno níže, jsou dány podmínky pro přiznání žalobkyni uplatňovaného nároku v rozsahu jeho přiznání soudem I. stupně.

Jestliže ve věci v minulosti rozhodl Ústavní soud, podle něhož je nutno při naplnění zákonných předpokladů poškozené společnosti odškodnit, odvolací soud konstatuje, že se ztotožňuje s žalobkyní v názoru na nutnost náhrady újmy způsobené jí jednáním státního orgánu - Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (též ÚOHS) ve spojení se shora popisovaným jednáním žalované. Rozdíl v názoru na věc Ústavním soudem (podle něhož by měla sanovat vzniklé škody společnost Lesy ČR s.p., jež se bez dávky obezřetnosti řídila původním názorem orgánu státu a měla by tak nést břemeno povinnosti k náhradě škody podle § 268 obchod. zák. ve spojení s § 373 obchod. zák., již mohla nejsnáze zabránit) a odvolacím soudem, byl pouze v rozdílném názoru, jakým způsobem se takto postižení podnikatelé mohli rychle a efektivně dostat k náhradě vzniklé majetkové újmy způsobené jednáním orgánů státu, když podle předchozího názoru odvolacího soudu to v projednávaném případě byl přímo Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, resp. stát, kdo by měl, bez nutného zatěžování účastníků náklady řízení, přímo uspokojit nároky podnikatelů k náhradě škody způsobené nesprávným postupem. To s ohledem na skutečnost, že ÚOHS v projednávaném případě ujist'oval podnikatele, včetně společnosti Lesy ČR s.p., o určitém právním stavu podstatném pro uzavření smluv, aby po uzavření desítek smluv s hospodářskými dopady řádově blízcími se miliardové částce změnil názor a oznámil smluvním stranám, že po změně jeho právního názoru jsou neplatné všechny smlouvy uzavřené stranami.

Ve vztahu k vlastnímu přezkoumávanému rozhodnutí odvolací soud z hlediska skutkového vycházel ze správných závěrů soudu I. stupně o skutkovém stavu věci, podle nichž žalovaná po konzultaci se státním orgánem (s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže) ujist'oval právní předchůdce žalobkyně o správnosti postupu, uzavřou-li smluvní stany rámcové smlouvy o komplexních lesních činnostech a návazné smlouvy o lesnických činnostech (smlouvy o provádění pěstebních činností, o provádění těžebních činností a o prodeji dříví) mimo režim zákona č. 40/2004 Sb. o veřejných zakázkách (ZVZ). Aby žalovaná definitivně rozptýlila případné pochybnosti právních předchůdců žalobkyně o uvedeném právním názoru žalované na právní režim uzavírání smluv, učinila součástí rámcových smluv i své prohlášení v čl. 2.2 nazvané „Prohlášení a záruky Lesů ČR“ s ujištěním o tom, že uzavřením uvedených smluv a plněním závazků z nich vyplývajících žalovaná neporušuje žádný právní předpis, závazné ustanovení ani úřední rozhodnutí, dohodu, smlouvu, povinnost, pravidlo ani závazek, jehož je žalovaná stranou nebo jimž je vázána. Již z tohoto důvodu masivního ujišťování v uvedeném čl. 2.2 předmětných smluv o naprosté perfektnosti postupu účastníka smlouvy (žalované), jež organizoval výběrová řízení probíhající mimo rámec ZVZ, neobstála argumentace odvolatelky uvedená pod body odvolání 2), 3), 7), 8), 9) a 16) shora.

Soud I. stupně vycházel rovněž správně ze svého, důkazy podloženého, závěru o skutkovém stavu věci, jež tvořil skutkový podklad i pro rozhodnutí odvolacího soudu. Podle tohoto správného skutkového závěru, po uzavření dlouhodobých smluv o lesnických činnostech žalovanou na straně jedné a právními předchůdci žalobkyně na straně druhé, kdy si právní předchůdci žalobkyně zajistili stroje, zaměstnance a provozní financování, změnil ÚOHS právní názor na nutnost postupu při uzavírání smluv o lesnických činnostech z hlediska ZVZ. Následně žalovaná počínaje 1. 1. 2007 přestala jí uzavřené smlouvy plnit v návaznosti na skutečnost, že začala považovat tyto smlouvy o lesnických činnostech za neplatné, ačkoliv je v minulosti nabízela každému vítězi žalovanou organizovaných výběrových řízení na konkrétní lesní smluvní

územní jednotky. Na základě této změněné situace, kdy žalovaná odmítla plnit z lesnických smluv s odůvodněním, že při jejich uzavírání porušila zákon, některé velké lesnické společnosti, jako např. LESS & FOREST s.r.o. CE WOOD, a.s. skončily v konkursu a někteří předchůdci žalobkyně ukončili své podnikatelské aktivity. Tomuto ukončení podnikání lesnických společností po odmítnutí žalované plnit nezabránila ani skutečnost, že někteří právní předchůdci žalobkyně vyhráli zadávací řízení nově vyhlášená žalovanou již podle ZVZ. V nových zadávacích řízeních žalovaná stanovila zcela odlišné a méně výhodné podmínky pro výkon lesnických prací, jež měly být nevýhodně vykonávány na zcela odlišných lesních smluvních územních jednotkách, než jakých se týkaly původní smlouvy ukončené shora uvedeným způsobem.

Konečně soud I. stupně správně vycházel ze závěru o skutkovém stavu věci, podle něhož souhrnná újma vzniklá právním předchůdcům žalobkyně na ušlém zisku tím, že nemohli pokračovat v plnění smluv o lesnických činnostech a dosahovat tak zisku podle původně nasmlouvaných podmínek činila nejméně znalcem Ing. Jiřím Hlaváčem původně zjištěnou částku 326 092 000 Kč. Ohledně její výše neměl ani odvolací soud pochyb, když tato částka byla stanovena velmi konzervativně s ohledem na výši zjištěné ztráty právních předchůdců žalobkyně. Pochybnosti o odhadované výši zisku, o nějž právní předchůdci žalobce přišli na základě ukončení plnění z rámcových smluv o komplexních lesních činnostech a ze smluv o provádění pěstebních činností, o provádění těžebních činností a o prodeji dříví, odvolací soud neměl ani s ohledem na skutečnost, že podle pozdějších analýz znalce obhájených před soudem uvedené společnosti ve skutečnosti mohly přijít o daleko vyšší částky v souhrnu až o 851 000 000 Kč.

Pochybnosti žalované o výši újmy vzniklé právním předchůdcům žalobkyně po té, co jim žalovaná oznámila, že nepostupovala při uzavírání smluv v souladu se zákonem a z toho důvodu jsou již uzavřené všechny rámcové smlouvy o komplexních lesních činnostech a smlouvy o provádění pěstebních činností, o provádění těžebních činností a o prodeji dříví neplatné nebyly podle odvolacího soudu na místě, a to již pro velmi konzervativní odhad ušlého zisku znalcem, jak bylo uvedeno shora a jak je zřejmé ze znaleckých posudků, jakož i z výsledku znalce. Uvedené pochybnosti žalované nebyly na místě ani s ohledem na žalovanou zdůrazňované nepříznivé ekonomické přírodní vlivy, když podle odvolacího soudu ani tyto vlivy (např. kalamity, ekonomický pokles) nemohly zásadně změnit předem odhadovanou míru ziskovosti dlouhodobého lesního hospodaření zaměřeného na komplexnost hospodaření na velkém lesním celku. Proto ohledně znaleckých posudků znalce Ing. Jiřího Hlaváčka neobstála argumentace odvolatelky uvedená pod bodem 5) a 7) odvolání shora, a rovněž ani ohledně výše zisku neobstála argumentace žalované uvedená pod bodem 5), 6), 8), 11) a 16) shora

V návaznosti na uvedené před odvolacím soudem neobstála související skutková argumentace odvolatelky pod bodem 4) a 6) shora poukazující na celou řadu právních skutečností, jež by sice samy o sobě nebo ve spojení s jinými skutečnostmi mohly mít vliv na podnikání v lesnických činnostech (větrné kalamity typu orkánu Kiril, pokles hospodářské aktivity ve světě, rozšíření dřevokazného hmyzu, sucho atd.), avšak vliv těchto nepříznivých skutečností podle odvolacího soudu nemohl mít zásadní dopady v daném konkrétním případě komplexu souvisejících lesnických smluv (rámcových o komplexních lesních činnostech a smluv o provádění pěstebních činností, o provádění těžebních činností a o prodeji dříví). Jak je totiž zřejmé ze znaleckých posudků a rovněž z výpovědi znalce, každý z právních předchůdců žalobkyně měl nasmlouváno s žalovanou celé spektrum lesnických prací, kdy jeden druh prací vyvažoval rizika podnikání z jiného druhu prací a celkově bylo možno dosahovat zisku i např. při negativním vývoji na trhu s dřívím z kalamitních těžeb nebo při poklesu celosvětového hospodářství. To je zřejmé např. z toho, že právní předchůdci žalobkyně, mající s žalovanou nasmlouvány mnohaleté kontrakty, mohli mít sami nasmlouvány dlouhodobé kontrakty na odběr dřeva, jež tolik nezatěžovaly momentální výkyvy cen kalamitního dřeva. Nehledě na to, že jako dlouhodobí lesní hospodáři smluvně provázaní mezi sebou mohli při dodržení pravidel hospodářské soutěže obchodovat ve velkých objemech a dosahovat dlouhodobě stabilních cen, mohli se doplňovat ve vykrývání

zakázek, mohli po určitou dobu přečkat nejnižší poklesy cen dočasným uskladněním dřeva a především, pokles zisku z jednoho druhu podnikání (např. z prodeje kalamitního dříví), mohl být vyvažován případným prodejem nekalamitního a tedy vysoce ceněného dříví, jehož cena v kalamitním období zásadně vzrostla, jakož i navýšením objemu vysoce poptávaných pěstebních prací, jakož i prodejem zvýšeně poptávaného semene a sazenic lesních stromů potřebných k revitalizaci ploch lesních holin.

Z těchto důvodů mohly lesnické společnosti, vykonávající celé spektrum činností, i v ekonomicky nepříznivé době počítat s určitou průměrnou ziskovostí. V rámci vyčíslování ušlého zisku proto bylo také možno pracovat se znalcem odhadnutelnými daty o výši újmy, přičemž znalec pro spolehlivost svých závěrů své výsledky o spolehlivé výši újmy správně konzervativně snížil. Proto i podle odvolacího soudu byla soudem I. stupně předmětná ekonomická újma v podobě ušlého zisku zjištěna spolehlivě a odpovídala tomu, jakého zisku by právní předchůdci žalobkyně dosáhli při běžném běhu hospodaření, když společnostmi předpokládané hospodaření ostatně předem s určitými pravidelnými negativními lesními skutečnostmi počítalo. Před odvolacím soudem proto neobstála ohledně činnosti znalce argumentace odvolatelky uvedená pod bodem 5) a 7) shora, jakož i pod body 4), 6) a 12) zdůrazňující žalovanou tvrzenou její neodpovědnost za vzniklou škodu, když podle žalované soud I. stupně zaujal zejména nesprávné závěry ohledně škody, neboť žalovaná podle své obrany neodpovídá za ztrátu realizovanou v rozhodném období 2007 až 2013 lesnickými společnostmi, když v roce 2007 proběhl v České republice orkán Kyrill a další přírodní anomálie

Výši újmy na straně právních předchůdců žalobkyně představující škodu, soud I. stupně zjistil správně ze znaleckých posudků znalce Ing. Jiřího Hlaváče, jehož soud I. stupně v souladu se zákonem správně vyslechl, přičemž výslech znalce byl komplexní a zaměřený na způsob zjištění a na vlastní výši újmy vzniklé na straně poskytovatelů lesnických služeb v důsledku neplatnosti lesnických smluv. Závěry znaleckých posudků tak jsou dostatečné, srozumitelné, logické a správné a znaleckým posudkům nechybí ani znalecké doložky. Proto ani podle odvolacího soudu tak nebyl důvod zpracovávat další posudky. Jestliže proto učinil soud I. stupně svá skutková zjištění ohledně újmy utrpěné právními předchůdci žalobkyně na základě uvedených znaleckých posudků netrpících vadami, potom se ani odvolací soud z důvodů nadbytečnosti neztotožnil s argumentací odvolatelky poukazující na potřebu vypracování jiného znaleckého posudku zadaného soudem. Rovněž z těchto důvodů před odvolacím soudem neobstála argumentace odvolatelky uvedená pod bodem 5) a 7) shora.

Z hlediska skutkového odvolací soud vycházel shodně se soudem I. stupně ze zjištění blíže rozvedeného níže, že právní předchůdci žalobkyně před uzavřením a v průběhu uzavírání lesnických smluv neměli povědomí o tom, že jimi uzavřené smlouvy jsou v závažném rozporu se zákonem a dokonce, že by mohly být absolutně neplatné.

Již na tomto místě odvolací soud konstatuje, že v rámci uvedené otázky liberace je pro možnost liberace podle § 268 obchod. zák. rozhodující faktická vědomost poškozeného o neplatnosti právního úkonu a nikoliv dovozování toho, zda o neplatnosti právního úkonu účastník smlouvy měl, mohl či musel vědět. Vědomost poškozeného o neplatnosti právního úkonu nelze proto dovozovat z toho co by „průměrný“ podnikatel za daných okolností vědět mohl, měl či musel.

Uvedený dílčí závěr odvolacího soudu má oporu na jedné straně ve shora uvedeném ujišťování ze strany specifické společnosti (státního podniku Lesy ČR s.p.) poptávajícího lesnické práce a další lesnické služby v čl. 2.2 rámcových smluv o komplexních lesních činnostech nazvaném „Prohlášení a záruky Lesů ČR“ a na straně druhé v neexistenci kvalifikovaného a podloženého upozornění nebo v neexistenci vlastního zjištění právních předchůdců žalobkyně ohledně neplatnosti uvedených smluv. V této souvislosti nelze před ujišťováním zájemce o lesnické práce a před ujišťováním vrcholového úřadu státu (ÚOHS) favorizovat žalovanou předkládanou listinu - přípis společnosti Lesy Tábor s.r.o. ze dne 25. 2. 2005, považovanou žalovanou za

zásadní důkaz o vědomosti právních předchůdců žalobkyně o tom, že jimi podepisované smlouvy jsou neplatné. K této argumentaci odvolatelky odvolací soud konstatuje, že na uvedený důkaz nahlíží obdobně jako soud I. stupně, jako na jeden z možných právních náhledů na postup při uzavírání smluv. V okamžiku, kdy ovšem správnost postupu žalované potvrdil i vrcholový úřad státu (ÚOHS), nebyly ani podle odvolacího soudu důvody pro pochybnosti o platnosti uzavíraných lesnických smluv.

Podle odvolacího soudu obsah spisu nevzbuzuje pochybnosti ani o tom, že laická veřejnost představovaná především právními předchůdci žalobkyně a odborná veřejnost představovaná právníky a pracovníky vrcholového orgánu dohledu nad hospodářskou soutěží před a v průběhu předmětných výběrových řízení organizovaných žalovanou na lesnické práce v jednotlivých smluvních lesních územních jednotkách skutečně vedla polemiku nad tím, zda výběrová řízení není nutno vést v režimu ZVZ. Z hlediska osoby zadavatele (žalované) v případě uvedené nejistoty, měl zadavatel postupovat podle přísnějších pravidel daných ZVZ, jak na to upozornil ve shora uvedeném nálezu Ústavní soud. Jestliže se pro žalovanou jevílo výhodnějším provádět výběrová řízení v režimu mimo ZVZ a pouze alibisticky si vyžádat o schválení takové možnosti postupu a spokojit se s ujištěním ÚOHS, že lze postupovat mimo ZVZ, potom na sebe žalovaná skutečně převzala riziko, že její právní názor v tomto směru může v budoucnu podlehnout korekci a může vést k závěru o nesprávnosti jejího postupu se všemi z toho plynoucími důsledky.

Z pohledu laiků - právních předchůdců žalobkyně, jejich pochybnost o správnosti režimu uzavírání vysoutěžených smluv i podle odvolacího soudu, jak bylo naznačeno shora, skončila ve chvíli, kdy je žalovaná seznámila se stanoviskem ÚOHS a zaručila se v čl. 2.2 rámcových smluv o komplexních lesních činnostech nazvaném „Prohlášení a záruky Lesů ČR“ za to, že uzavřením uvedených smluv a plněním závazků z nich vyplývajících žalovaná neporušuje žádný právní předpis, závazné ustanovení ani úřední rozhodnutí, dohodu, smlouvu, povinnost, pravidlo ani závazek, jehož je žalovaná stranou nebo jímž je vázána. Za této situace i odvolací soud nemá pochyb o tom, že lesnické společnosti před podpisem lesnických smluv opustily i sebemenší pochybnosti o správnosti postupu poptávající společnosti Lesy ČR, s.p. Viděno v této souvislosti, i podle odvolacího soudu přepis společnosti Lesy Tábor s.r.o. ze dne ze dne 25. 2. 2005 nemůže vést k závěru o tom, že právní předchůdci žalobkyně v době uzavření smluv věděli o tom, že jejich uzavřením dochází k porušení zákona. Nebylo ani prokázáno, že o existenci tohoto dopisu reálně věděli všichni právní předchůdci žalobkyně, a to i za situace, pokud by existovalo mezi nimi personální propojení, neboť to samo o sobě k uvedenému závěru o faktickém povědomí o neplatnosti uzavíraných smluv vést nemůže.

Podle odvolacího soudu pro závěr, že právní předchůdci žalobkyně v době uzavírání předmětných lesnických smluv věděli o protiprávnosti postupu smluvních stran a o neplatnosti uzavíraných smluv je podstatná žalovaným mnohokrát opakovaná skutečnost, naposledy v rámci jeho odvolání, že neplatnost lesnických smluv byla způsobena výlučně mylnou právní kvalifikací postupu, který měla žalovaná použít při uzavírání lesnických smluv. Podle právního názoru odvolacího soudu uvedený právní omyl zatěžující jednání žalobkyně, žalovanou a ÚOHS v době uzavírání lesnických smluv již z podstaty vylučuje závěr, že uvedené subjekty v době uzavírání uvedených smluv věděly o protiprávnosti postupu při uzavírání smluv a rovněž z toho důvodu nelze ani podle odvolacího soudu učinit závěr, že žalobkyně v době uzavírání smluv o protiprávnosti uvedeného postupu a o neplatnosti uzavíraných smluv věděla.

Napadený rozsudek soudu I. stupně je ze všech shora uvedených důvodů založen na správném dílčím skutkovém základu, s nímž se ztotožnil i odvolací soud, podle něhož smluvní strany při uzavírání smluv jednaly v přesvědčení o uzavření smluv v souladu se zákonem a tedy žádná ze stran v době uzavírání smluv neměla sebemenší povědomí o případné neplatnosti stranami uzavíraných předmětných smluv. Před odvolacím soudem proto neobstála argumentace odvolatelky uvedená pod bodem 2), 3) shora.

Soud I. stupně správně kvalifikoval protiprávní jednání škůdce. Tímto škůdcem byla správně shledána žalovaná. Ta způsobila neplatnost shora uvedených právních úkonů (lesnických smluv) a je proto povinna nahradit škodu žalobkyni, jejímž právním předchůdcům byly právní úkony určeny, když tyto osoby o neplatnosti právních úkonů při uzavírání smluv věděly, přičemž soud I. stupně při řešení otázek náhrady této škody aplikoval správně, vedle § 268 obchod. zák. i obecné ustanovení obchod. zák. o náhradě škody způsobené porušením smluvní povinnosti (§ 373 a násl.).

I podle odvolacího soudu tak byly v projednávaném případě naplněny znaky skutkové podstaty odpovědnosti za způsobenou delikttní škodu podle § 268 obchod. zák. ve spojení s § 373 obchod. zák., když protiprávní jednání žalované spočívající v uzavírání neplatných smluv v rámci výběrových řízení organizovaných a podřízovaných podmínkám stanoveným žalovanou mělo za následek (existence kauzálního nexu) vznik správně zjištěné škody při zjevném povědomí škůdce (předvídatelnost) o následcích protiprávního jednání (uzavírání smluv postupem odporujícím zákonu tedy smluv od samého počátku neplatných) při neexistenci liberačních důvodů, když právní předchůdci žalobkyně, vycházející z autoritativního názoru státního orgánu (ÚOHS), neměli a ani nemohli mít v okamžiku uzavření smluv povědomí o tom, že by jimi podepisované smlouvy nebyly platnými smlouvami, když dokonce byli žalovanou i v rámcových smlouvách o komplexních lesních činnostech v čl. 2.2 nazvaném „Prohlášení a záruky Lesů ČR“ ujišťováni o tom, že uzavřením uvedených smluv a plněním závazků z nich vyplývajících žalovaná neporušuje žádný právní předpis, závazné ustanovení ani úřední rozhodnutí, dohodu, smlouvu, povinnost, pravidlo ani závazek, jehož je žalovaná stranou nebo jímž je vázána. Před odvolacím soudem proto neobstála argumentace odvolatelky uvedená pod bodem 2), 3), 7), 8), 9) a 16) shora.

Před odvolacím soudem neobstála rovněž argumentace odvolatelky domáhající se dalšího dokazování, jak byla uvedena pod bodem 1) jejího odvolání shora, jež se týkala pozdějších smluv, majících podle odvolatelky nahradit právním předchůdcům žalobkyně výpadek příjmů a zisků očekávaných na základě předmětných lesnických smluv později žalovanou prohlášených za neplatné z důvodu nesprávného postupu žalované. Důvodem neúspěchu této argumentace 1) je skutečnost, že podle právního názoru odvolacího soudu, dojde-li k následnému uzavření náhradní smlouvy po té, co je původní smlouva shledána neplatnou, musí případná náhradní smlouva, aby mohla být považována za snižující ztrátu z neplatné smlouvy, směřovat k účelu, k němuž měla sloužit původní smlouva, a to ve shodném rozsahu plnění obou smluv, byť se nevyžaduje, aby v případě náhradní smlouvy šlo o zcela totožnou smlouvu ve srovnání s původní smlouvou. Není důvod, aby tento závěr byl jiný v případě ustanovení § 384 obchodního zákoníku. Pokud v projednávaném případě byl podle odvolacího soudu poškozený povinen učinit opatření potřebná k odvrácení škody nebo k jejímu zmírnění, jednoznačně mezi taková opatření sice patřilo uzavření nových smluvních vztahů, jež odpovídají svým obsahem ale i rozsahem původním lesnickým smlouvám, byť se nemuselo jednat o smlouvy, přesně totožné ve srovnání s původně sjednanými smlouvami.

V projednávaném případě odvolací soud v návaznosti na uvedené zastává názor, podle něhož není-li, jak se stalo v projednávaném případě, jako náhrada za neplatnou smlouvu uzavřena náhradní smlouva (zbavená defektu způsobující její neplatnost) upravující stejné smluvní podmínky (ohledně stejného předmětu plnění s plněním na stejném místě a ve stejném rozsahu), neobstojí tvrzení toho, kdo způsobil neplatnost smlouvy podle § 268 obchod. zák. (žalovaná), že poškozeným osobám (v daném případě právním předchůdcům žalobce) neušel zisk, jestliže si některé tyto poškozené osoby sjednaly v rámci svého podnikání s původním obchodním partnerem (s žalovanou) jiné smlouvy, s jinými podmínkami plnění a s plněním na jiném místě a v jiném rozsahu, byť by v rámci těchto nových smluv poškození dosahovali zisku.

S ohledem na uvedené odvolací soud, obdobně jako soud I. stupně, považoval zcela za nadbytečné znalecky zkoumat rozsah zisku vytvořeného na základě nových smluv, jestliže tyto

nové smlouvy byly obsahově i smluvními podmínkami smlouvami odlišnými od původních smluv.

Vedle uvedeného odvolací soud dále konstatuje k otázce nadbytečnosti zjišťování rozsahu zisku právních předchůdců žalobkyně z náhradních smluv, že žalobkyni sice byla přiznána náhrada škody v podobě ušlého zisku ve výši 326 092 000 Kč, avšak i v případě, že by teoreticky náhradní smlouvy měly stejný obsah a týkaly by se shodných lesních územních jednotek a umožnily by dosažení obdobné výše zisku, jako zisku nárokovatému k náhradě, což již v tuto chvíli je možno označit pouze za hypotetické (nejednalo se o stejné územní jednotky, jde o jiné obchodní případy s jiným smluvním obsahem a na náhradní smlouvy dosáhlo pouze několik společností), potom ani tento hypotetický náhradní zisk ve výši 326 092 000 Kč by nevyrovnal rozsah skutečně ušlého zisku jehož výše byla ve skutečnosti 851 000 000 podle dodatečné znalecké analýzy zpracované konzultantem TPA, s.r.o. Výsledky znalecké analýzy zpracované konzultantem TPA s.r.o. ohledně skutečně ušlého zisku, přijal za své v průběhu více jak tříhodinového výslechu před soudem I. stupně dne 8. 12. 2021 znalec Ing. Jirí Hlaváč. Proto by odvolatelkou navrhovaný znalecký posudek ohledně zisku z nových smluv neměl v daném řízení využít s ohledem na shora uvedené, zejména na dodatečně zjištěný vysoký objem ušlého zisku, jehož výše byla dodatečně stanovena částkou 851 000 000 Kč. Odvolací soud, ve shodě se soudem I. stupně, nevidí důvody k vypracování znaleckého posudku na výši škody utrpěné právními předchůdci žalobce, když znalecké posudky Ing. Jirího Hlaváčka nepostrádají potřebné náležitosti ani kvalitu a v průběhu více jak tříhodinového výslechu před soudem I. stupně znalec své posudky také obhájil a náležitě vysvětlil, přičemž účastníci měli možnost závěry znalce zpochybňovat, k čemu při jednání soudu ani později nedošlo.

Před odvolacím soudem neobstála rovněž argumentace odvolatelky uvedená pod bodem 10), jejího odvolání uvedeného shora a týkající se tvrzeného předčasného uplatňování nároku na náhradu škody z neplatné smlouvy (neplatných smluv). K tomu odvolací soud konstatuje, že podle jeho názoru v projednávaném případě žalobkyni vznikla škoda v podobě ušlého zisku ve chvíli, kdy žalovaná porušila právní povinnost postupovat při uzavírání smluv v souladu se zákonem. Ustálený stav, kdy bylo možno tuto škodu vyčíslit nastal po té, co žalovaná přestala od 1. 1. 2007 plnit z lesnických smluv s tím, že jí uzavřené smlouvy jsou absolutně neplatné, přičemž výši škody již od té chvíle bylo možno určit podle její předpokládané a běžně znalce zjistitelné výše.

Před odvolacím soudem neobstála rovněž argumentace odvolatelky uvedená pod bodem 11) jejího odvolání uvedeného shora týkajícího se tvrzení, že by smluvní vztahy podle lesnických smluv nemusely trvat až do roku 2013, když lesnické smlouvy obsahovaly řadu smluvně sjednaných institutů opravňujících strany k jejich ukončení. Důvodem je skutečnost, že v projednávaném případě spis neobsahuje důkazy ani tvrzení, že by nasmlouvané vztahy měly být ukončeny před sjednaným termínem konce smluvních vztahů. Proto soud I. stupně správně vycházel ze skutečnosti, že fakticky by smluvní vztahy trvaly až do sjednaného data, nebýt odmítnutí žalované plnit s odůvodněním, že sama způsobila neplatnost smluv.

Před odvolacím soudem neobstála ani argumentace odvolatelky uvedená pod body 13) a 14), jejího odvolání uvedeného shora a týkajícího se tvrzení, že je neodůvodněnou spekulací tvrzení žalobkyně, že u nových náhradních smluv si žalovaná chtěla vynucovat nepřiměřené cenové podmínky, ačkoli ze strany žalované není vskutku zpochybňováno, že po jejím ukončení plnění z lesnických smluv soudem uváděné společnosti prošly insolvenčním řízením a další společnosti ukončily činnost, avšak uvedené je podle odvolatelky věcí obchodního vedení těchto společností. Tato argumentace odvolatelky neobstojí proto, že i podle vyjádření žalované před odvolacím soudem náhradní smlouvy měly jiný obsah a smluvní podmínky a týkaly se zcela jiných územních smluvních jednotek. Podle odvolacího soudu argumentace soudu I. stupně, poukazující na vynucování si v náhradních smlouvách nepřiměřených cenových podmínek žalovanou a poukazující na dobrovolné či nedobrovolné (konkursem) ukončení činnosti některých lesnických

společností sice představovala pouze argumentaci nepřímými důkazy, avšak další nepřímé důkazy např. o hospodaření před a po 1. 1. 2007 svědčí o správnosti uvedené argumentace soudu I. stupně, kdy i podle odvolacího soudu žalovaná, dominantně podnikající na trhu lesnických prací, nabízela u nových (náhradních) smluv podmínky zadávacích řízení podle ZVZ zjevně výhodné pro sebe a nevýhodné pro zájemce o zakázky, což i podle odvolacího soudu po ukončení původních smluv nevedlo ke stabilizaci hospodaření ani u těch společností, jimž se podařilo uspět v nových zadávacích řízeních. Z důvodu nově nastavených podmínek nevýhodně pro lesnické společnosti v nových náhradních smlouvách proto i tyto společnosti musely ukončit činnost, byť získaly nové zakázky podle ZVZ.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud neshledal odvolání žalované do výroku ve věci samé důvodným a proto napadený rozsudek ve výrocih II. a V. podle § 219 o. s. ř. potvrdil.

Jiná však byla situace ohledně rozhodnutí soudu I. stupně ve vztahu k nákladům řízení přiznaných Krajským soudem v Českých Budějovicích převážně úspěšné žalobkyni, jejíž neúspěch byl pouze nepatrný, kdy se sice odvolací soud ztotožnil se soudem I. stupně v názoru na postup podle § 142 odst. 3 o. s. ř., avšak zásadně se neztotožnil s názorem soudu I. stupně, podle něhož po zrušení předchozího rozsudku soudu I. stupně mělo podle soudu i. stupně zůstat nedotčeno předchozí závislé rozhodnutí o nákladech řízení z usnesení ze dne 30. 10. 2012, č. j. 13 Cm 138/2009-732, ukládající, jak se nyní ukázalo, úspěšné žalobkyni, aby zaplatila žalované na náhradě nákladů řízení částku 1 868 254,30 Kč, což žalobkyně také učinila. Důvodem měla být skutečnost, že podle soudu I. stupně nebylo možno v rámci nynějšího rozhodování o nákladech řízení převážně úspěšné žalobkyně posuzovat náklady řízení vzniklé této převážně úspěšné žalobkyni do data vydání uvedeného rozhodnutí (do 30. 10. 2012).

Důvodem nesouhlasu odvolacího soudu s uvedeným právním názorem soudu I. stupně je skutečnost, že následkem zrušení rozhodnutí ve věci samé je (bez dalšího, aniž by bylo nutno výslovně rušit i závislý výrok o nákladech řízení) současné zrušení všech závislých výroků, včetně výroku o nákladech řízení.

Z uvedených důvodů odvolací soud posoudil výši všech nákladů řízení vzniklých převážně úspěšné žalobkyni od zahájení řízení do data rozhodnutí soudu I. stupně a napadený rozsudek z podnětu žalobkyni podaného odvolání změnil ve výroku IV. tak, že žalované nově uložil povinnost zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 9 135 488 Kč.

Náklady řízení žalobkyně před soudem I. stupně ve výši 9 135 488 Kč byly představovány náklady na zákonem stanovená poplatková plnění 1 000 000 Kč, 10 000 Kč a 4 000 Kč, dále žalobkyni nedůvodně vyplacené náklady ve výši 1 868 254, 30 Kč ve prospěch žalované podle později zrušeného usnesení č.l. 732, jakož i náklady na advokáta žalobkyně vynaložené před soudem I. stupně.

Náklady na advokáta žalobkyně tvoří náklady jeho jízdného ve výši 9 315 Kč a jeho odměna za zastoupení advokátem podle ustanovení § 7, § 11 a § 13 vyhl. č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátního tarifu) za následující úkony:

- 1) Převzetí a příprava zastoupení z punkta 343 229 562 Kč, odměna 181 620 Kč,
- 2) sepis žaloby č.l. 1,
- 3) sepis vyjádření č.l. 71a,
- 4) náhrada ve výši 1/2 za jednání, jež se nekonalo č.l. 124,
- 5) vyjádření ve věci samé č.l. 136,
- 6) účast při jednání č.l. 340,
- 7) účast při jednání č.l. 351,

- 8) vyjádření k návrhu na přerušení řízení 1/2 odměna podle § 11 odst. 2 AT č.l. 379,
- 9) vyjádření ve věci samé č.l. 397,
- 10) vyjádření ve věci samé č.l. 553,
- 11) účast při jednání č.l. 569,
- 12) vyjádření ve věci samé č.l. 617,
- 13) účast při jednání č.l. 633.

Návrh na opravu protokolu v poloviční odměně podle § 11 odst. 2 AT č.l. 661 odvolací soud žalobci nepřiznal s ohledem na jeho neúčelnost související částečně s tehdejšími obstrukcemi žalobkyně.

- 14) Návrh na přerušení řízení 1/2 odměna podle § 11 odst. 2 AT č.l. 663,
- 15) sepis dovolání č.l. 676,
- 16) zpětvzetí co do částky 2 017 993 Kč č.l. 707 (odměna 16 380 Kč),
- 17) odvolání do nákladů řízení č.l. 643 v rozsahu 1 868 254,20 Kč poloviční náhrada podle § 11 odst. 2 AT 7 890 Kč,
- 18) ústavní stížnost z punkta 341 221 569 Kč (dále odměna 180 820 Kč),
- 19) účast při jednání č.l. 834,
- 20) vyjádření ve věci samé č.l. 864,
- 21) účast při jednání č.l. 915, jež trvalo více jak 2 hodiny,
- 22) vyjádření ve věci samé č.l. 917,
- 23) účast při jednání č.l. 994, jež trvalo více jak 2 hodiny,
- 24) vyjádření ve věci samé replika č.l. 981,
- 25) vyjádření ve věci samé č.l. 1051,
- 26) účast při jednání č.l. 1078,
- 27) vyjádření ve věci samé č.l. 1159,
- 28) závěrečný návrh č.l. 1164,
- 28) účast při jednání č.l. 1189,
- 29) návrh na opravu v poloviční odměně podle § 11 odst. 2 AT č.l. 1203.

Zástupci žalobkyně přísluší dále režijní paušály po 300 Kč a podle ust. § 137 odst. 3 o. s. ř. mu přísluší i náhrada odvedené 21% DPH ve výši 1 136 289 Kč, když právní zástupce žalobkyně osvědčil, že je plátcem DPH. Celkové náklady řízení se soudními poplatky a s vyčíslenou DPH tak činí uvedených 9 135 488 Kč.

Odvolací soud u úkonů podle § 11 odst. 2 AT přiznal žalobkyni v souladu s uvedeným ustanovením právo na 1/2 odměnu.

Z uvedených důvodů bylo rozhodnuto ve výroku I. odst. 2 tohoto rozsudku tak, že se rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 13 Cm 138/2009-1191 ze dne 25. dubna 2022 ve znění opravného usnesení č. j. 13 Cm 138/2009-1207 ze dne 29. června 2022 ve výroku IV. mění tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 9 135 488 Kč, do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobkyně.

V odvolacím řízení byla v odvolatelkou napadené částce 326 092 000 Kč s přísl. zcela úspěšná žalobkyně, již proto odvolací soud proti neúspěšné žalované v souladu s § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. přiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 529 678 Kč.

Náklady odvolacího řízení zcela úspěšné žalobkyně sestávají z nákladů na právní zastoupení, kdy advokátu žalobkyně náleží právo na odměnu za 3 úkon právní služby za sepsání odvolání do nákladů řízení (odměna ve výši 1/2 z částky 174 740 Kč), za účast při jednání odvolacího soudu dne 4. ledna 2023 a za vyjádření k odvolání žalované (odměna vždy po 174 740 Kč). Advokátovi žalobkyně přísluší též 3 režijní paušály po 300 Kč a advokát má také právo podle § 137 odst. 3, odst. 4 o. s. ř. na náhradu za advokátem odvedenou DPH ve výši 91 928 Kč.

Proto bylo rozhodnuto ve výroku II. tohoto rozsudku tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 529 678 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, za podmínek § 237 a násl. o. s. ř. Dovolání je možno podat do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

Praha 4. ledna 2023

JUDr. František Švantner v.r.
předseda senátu